

Stora Rågö kapell

Vägledning för fogning av fasaderna och för anbringande av droppnäsor på fönsterborden

Kalkbruk och cementbruk (torrblandningar)

I kapellet är lagrat 36 säckar kalkbruk i fraktionen 0-4 mm, 12 säckar kalkbruk i 0-2 mm, 8 säckar cementbruk och 5 kg vitcement. Förutom dessa blev det vid arbetena på Lilla rågö över 2 säckar kalkbruk 0-4 mm och 12 säckar kalkbruk 0-2 mm. Sammanlagt finns

- 38 säckar kalkbruk 0-4 mm
- 24 säckar kalkbruk 0-2 mm
- 8 säckar cementbruk
- 5 kg vitcement

1. Tillredning av fogbruk

Blanda en säck grovt bruk (0-4 mm) och ca ½ säck fint bruk (0-2 mm). Beräkna till denna blandning först 4 l vatten. Häll först vattnet i blandaren, därefter torrbruket. Tillsätt sedan mer vatten efterhand tills blandningen fått en lämplig konsistens.

För att göra dubbel sats häll först 5 l vatten i blandaren, tillsätt sedan 2 säckar grovt bruk och en säck fint bruk. Tillsätt efterhand mer vatten medan bruket blandas.

Den färdiga blandningen får inte vara för lös, den skall glida av slevan som ett sammanhållet stycke. För att få rätt porighet skall den blandas i 10-15 minuter. Bruket är hydragriskt (inehåller cement) och skall användas med en gång. Verktygen måste rengöras vid arbetsdagens slut. Fogningsarbetena måste vara färdiga senast till slutet av september i år.

2. Fogning

Före anbringandet av fogbruket måste yta och fogar fuktas grundligt genom att man slår på vatten med kalkpensel. För att bruket skall hårdna krävs vatten. En torr yta drar till sig vatten varvid bruket bara hårdnar till hälften och börjar falla sönder.

Bruket skall pressas in i botten av fogen med fogslev. Är fogen djup stoppar man in små stenar, men så att de inte syns på fogytan. Foga i ett skikt, fyll fogen jämt med murytan. Bred inte bruk på murstenarnas yta.

Sedan fogen härdat under ca en halv timma jämnas den åter av med en fuktig kalkpensel. På det viset får fogen ett jämnt utseende, men den väsentliga anledningen är att då sluts alla sprickor mellan stenar och fogbruk.

Bruk som hamnar på murstenarna när fogarna avjämnas skall tvättas av med kalkpenseln. Använd rent vatten. Kalkhaltigt vatten gör stenarna vita när de torkar.

3. Ytan som skall fogas är ca 35 m²

Däribland murpartier som är förhållandevis hela på norra sidan av apsiden. Hela fogar skall inte fogas över.

Börja fogningsarbetet på östfasadens högsta punkt. Muren börjar ca 50 cm under spetsen. Vid murens norra kant finns ett hål som bör muras igen så att fåglar inte kan ta sig igenom.

Hål i muren

Ställningarna bör rivas med början vid absidens taklinje eftersom de är alltför nära muren och hindrar arbetet med fogningen.

Sedan ställningarna tagits bort skall markytan utjämnas så att sockeln får en enhetlig höjd. Markytan skall ges en jämn lutning utåt. Sockeln fogas till markytan.

På kapellets nordfasad behöver endast karnisen och 3-4 skift mursten under denna fogas. Hela fogar med originalbruk skall inte fogas över, låt murytan förbli orörd.

Låt fågelbon med ungar i vara. Ta bort tomma bon och foga platsen.

4. Byggande av yttre droppnäsor vid fyra fönster

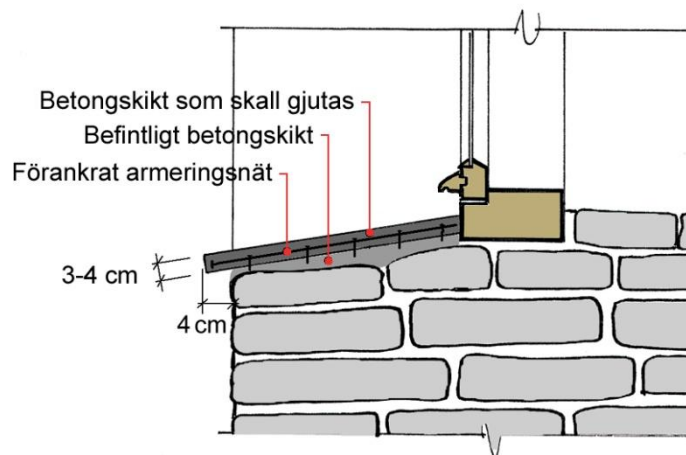
Gjut på fönsteröppningarnas nedre lutande yta betongplattor som sticker ut ca 4 cm och bildar en välbehövlig droppnäsa.

Betongplattor och droppnäsor gjuts efter förebild av de plattor som täcker kyrkans portal.

För att få samma färgton blandas något (till det övre skiktet ca 1 kg per fönster?) vitcement i. För att gjuta droppnäsorna krävs att man bygger en träform. När man gjuter är det nödvändigt att kontrollera att droppnäsans kanter följer plattans yta jämnt och oskadat. Plattornas yttre kant måste vara horisontal och med jämn lutning utåt.

Innan betongen gjuts skall den befintliga betongytan hackas ojämn. Den nya betongplattan skall armeras med trådnät som förankras i den undre ytans sidor.

Under fönsteröppningarna är muren fogad och täckt med betong. Dess borttagande skulle skada muren och bör därför lämnas som den är. Eventuella sprickor bättras med cementmjölk eller – bruk (särskilt på sydfasadens östfönster).

5. Lagning av kappellets golv

Betong som blir över när man gjuter fönsterplattorna kan användas för att laga kappellets golv. Rester efter tidigare inredningsdetaljer (klockarbänken i långhusets nordosthörn, altarringen, läktarstolparnas hål vid ingången, platsen för innerdörren) skall sparas i betongen.

6. Innan ställningarna tas bort skall brädorna i gavelspetsarna strykas med tjärolja.

7. Undertecknad ansvarar inför Muinsuskaitseamet för arbetenas korrekta genomförande. Avsteg från handledningen måste ovillkorligen överenskommas med mig. När arbetena är färdiga skall resultatet avbildas såväl översiktligt som i detalj. Bilderna är nödvändiga för att sammanställa rapporten över arbetena.

Lea Stroh
2017-08-08